

ISSN 2522-1736
ISSN Online 2663-4902

Міністерство освіти і науки України

Ніжинський
державний університет
імені Миколи Гоголя

Наукові записки

Психолого-педагогічні
науки

№ 4

ШОСТІ
БУТАЙКІВСЬКІ
ЧИТАННЯ

Ніжин – 2018

УДК 159.9(05)"540.3"+37(05)"540.3"
ББК 88я5+74я5
НЗ4

НАУКОВІ ЗАПИСКИ
Ніжинського державного університету
імені Миколи Гоголя

Редакційна колегія:

Головний редактор: Коваленко Євгенія Іванівна, кандидат педагогічних наук, професор, завідувач кафедри педагогіки Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя.

Заступник головного редактора: Криловець Микола Григорович, доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри соціальної педагогіки та соціальної роботи Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя.

Відповідальний секретар: Новгородська Юлія Григорівна, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри педагогіки Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя.

Члени редколегії:

Бердзєнішвілі Нана Малхазівна, член дисертаційної ради з географії, доктор географічних наук, асоційований професор Телавського державного університету імені Якова Гогєбашвілі (Грузія);

Бондаренко Юрій Іванович, доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри методики української мови і літератури Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя;

Бурда Михайло Іванович, доктор педагогічних наук, професор, дійсний член НАПН України, головний вчений секретар НАПН України;

Бейгер Галина, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри педагогіки Державної вищої професійної школи в Хелмі (Польща);

Конончук Антоніна Іванівна, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри соціальної педагогіки і соціальної роботи Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя;

Лукашова Ніна Іванівна, доктор педагогічних наук, професор кафедри хімії Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя;

Максименко Сергій Дмитрович, доктор психологічних наук, професор, дійсний член НАПН України, директор Інституту психології імені Г. С. Костюка НАПН України;

Папуча Микола Васильович, доктор психологічних наук, професор, завідувач кафедри загальної і практичної психології Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя;

Пихтіна Ніна Порфирівна, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри дошкільної освіти Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя;

Плахотник Ольга Василівна, доктор педагогічних наук, професор кафедри педагогіки Київського національного університету імені Тараса Шевченка;

Пухова Людмила Прокопівна, доктор педагогічних наук, професор, старший науковий співробітник відділу порівняльної професійної педагогіки Інституту педагогічної освіти і освіти дорослих НАПН України;

Тезікова Світлана Володимирівна, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри педагогіки, декан факультету іноземних мов Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя;

Турчин Тамара Миколаївна, доктор педагогічних наук, професор кафедри педагогіки Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя;

Чепелєва Наталія Василівна, доктор психологічних наук, професор, член-кореспондент НАПН України, заступник директора Інституту психології ім. Г. С. Костюка НАПН України;

Шюшвілі Ірма Георгіївна, доктор філософських наук, ректор Телавського державного університету імені Якова Гогєбашвілі (Грузія);

Щотка Оксана Петрівна, кандидат психологічних наук, доцент, завідувач кафедри психології Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя.

Збірник включено до переліку наукових видань, публікації яких зараховуються до результатів дисертаційних робіт з педагогіки (Затверджено наказом МОН України від 07.10.2016 р. № 1222).

ISSN 2522-1736

ISSN Online 2663-4902

Рекомендовано до друку Вченою радою Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя.
Протокол № 4 від 24.11.2018 р.

Наукові записки. Серія "Психолого-педагогічні науки" (Ніжинський державний університет імені Миколи Гоголя) / за заг. ред. проф. Є. І. Коваленко. Ніжин: НДУ ім. М. Гоголя, 2018. № 4. 167 с.

Адреса видавництва:

вул. Воздвиженська, 3^а, м. Ніжин, Чернігівська обл.,
Україна, 16600.
Тел.: (04631) 7-19-72
E-mail: vidavn_ndu@ukr.net, www.ndu.edu.ua

Верстка та макетування – **О. В. Борщ**
Літературний редактор – **О. М. Лісовець**
Редактор англійських текстів – **Н. С. Київська**

Підписано до друку
Гарнітура Arial
Замовлення №

Формат 60x84/8
Обл.-вид.арк. 14,21
Ум. друк. арк. 19,53

Папір офсетний
Тираж 100 пр.

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи
ДК № 2137 від 29.03.05 р.

НДУ імені Миколи Гоголя, м. Ніжин, вул. Воздвиженська, 3^а

© Є. І. Коваленко, головний редактор, 2018
© НДУ ім. М. Гоголя, 2018

ISSN 2522-1736
ISSN Online 2663-4902

Ministry of Education and Science of Ukraine

Nizhyn Mykola Gogol
State University

Research Notes

Psychology and Pedagogy
Research

ISSUE 4

*THE BUHAIKO
CONFERENCE VI*

Nizhyn – 2018

Research Notes [Naukovi Zapysky] Nizhyn Mykola Gogol State University

Editorial Board:

Editor-in-Chief: Yevheniia Kovalenko, Candidate of Pedagogic Sciences (PhD), Professor, Chair of the Department of Pedagogy of Nizhyn Mykola Gogol State University.

Deputy Editor-in-Chief: Mykola Krylovets, Doctor of Pedagogic Sciences, Professor, Chair of the Department of Social Pedagogy and Social Work of Nizhyn Mykola Gogol State University.

Executive Secretary: Yuliia Novhorodska Candidate of Pedagogic Sciences (PhD), Associate Professor at the Department of Pedagogy of Nizhyn Mykola Gogol State University.

Editorial Board Members:

Nana Berdenishvili, member of Examining Committee in Geography, Doctor of Geography, Associate Professor of Iakob Gogebashvili Telavi State University.

Yurii Bondarenko, Doctor of Pedagogic Sciences, Professor, Chair of the Department of Teaching Methodology of Ukrainian Language and Literature of Nizhyn Mykola Gogol State University.

Mykhailo Burda, Doctor of Pedagogic Sciences, Professor, Full Member of the National Academy of Educational Sciences of Ukraine, Chief Academic Secretary of the National Academy of Educational Sciences of Ukraine.

Halina Bejger, Candidate of Pedagogic Sciences (PhD), Associate Professor at the Department of Pedagogy in the State School of Higher Education in Chelm (Poland).

Antonina Kononchuk, Candidate of Pedagogic Sciences (PhD), Associate Professor at the Department of Social Pedagogy and Social Work of Nizhyn Mykola Gogol State University.

Nina Lukashova, Doctor of Pedagogic Sciences, Professor at the Department of Chemistry in Nizhyn Mykola Gogol State University.

Serhii Maksymenko, Doctor of Psychological Sciences, Full Member of the National Academy of Educational Sciences of Ukraine, Director of H. Kostyuk Institute of Psychology of the National Academy of Educational Sciences of Ukraine.

Mykola Papucha, Doctor of Psychological Sciences, Professor, Chair of the Department of General and Applied Psychology of Nizhyn Mykola Gogol State University.

Nina Pykhtina, Candidate of Pedagogic Sciences (PhD), Associate Professor at the Department of Nursery Education of Nizhyn Mykola Gogol State University.

Olha Plakhotnik, Doctor of Pedagogic Sciences, Professor at the Department of Pedagogy of Taras Shevchenko National University of Kyiv.

Liudmyla Pukhovska, Doctor of Pedagogic Sciences, Senior Research Officer at the Department of Comparative Professional Education of Institute of Teacher Education and Adult Education of the National Academy of Educational Sciences of Ukraine.

Svitlana Tezikova, Candidate of Pedagogic Sciences (PhD), Associate Professor at the Department of Pedagogy, Dean of Faculty of Foreign Languages of Nizhyn Mykola Gogol State University.

Tamara Turchyn, Doctor of Pedagogic Sciences, Professor at the Department of Pedagogy of Nizhyn Mykola Gogol State University.

Nataliia Chepelieva, Doctor of Psychological Sciences, Professor, Corresponding Member of the National Academy of Educational Sciences of Ukraine, Deputy Director of H. Kostyuk Institute of Psychology of the National Academy of Educational Sciences of Ukraine.

Irma Shioshvili, Doctor of Philosophy, Rector of Iakob Gogebashvili Telavi State University

Shchotka Oksana, Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor, Chair of the Department of Psychology of Nizhyn Mykola Gogol State University.

This collection of research is included to the list of scientific periodicals appropriate for publishing the results of dissertation in Pedagogy (According to The Order 1222 of the Ministry of Education and Science, dated October 10, 2016)

ISSN 2522-1736

ISSN Online 2663-4902

The Collection is approved by Scientific Board of Nizhyn Mykola Gogol State University
Record № 4 of November 24, 2018.

Research Notes. Series "Psychology and Pedagogy Research" (Nizhyn Mykola Gogol State University) / ed. N34 prof. Ye. Kovalenko. Nizhyn: Mykola Gogol NSU, 2019. Issue 4. 167 p.

Publisher's address:

3 Vozdvyzhenska Str., Nizhyn, Chernihiv Oblast,
Ukraine, 16600
Tel.: (04631) 7-19-72
E-mail: vidavn_ndu@ukr.net, www.ndu.edu.ua

Page making and editing: **O. V. Borshch**

Copy editor: **O. M. Lisovets**

English text editor: **N. S. Kiewska**

Signed to print
Typeface Arial
Order №

Format 60x84/8
publisher's signature 14,21
press sheet 19,53

offset paper
print run 100 np.

Certificate of the Publishing Subject
DK 2137 Dated March 29, 2005

Mykola Gogol NSU, Nizhyn, 3rd Vozdvyzhenska Str.

© Ye. I. Kovalenko, Editor-in-Chief, 2018
© Mykola Gogol NSU, 2018